

הפטרה לפרשת ויקהל לספרדים

מלכים א' ז יג יכו

ז (יג) וישלח המלך שלמה ויקח את-חירם מצור: (יד) בן-אשה אלמנה הוא ממטה נפתלי ואביו איש-צרי חרש נחשת וימלא את-החכמה ואת-התבונה ואת-הדעת לעשות כל-מלאכה בנחשת ויבוא אל-המלך שלמה ויעש את-כל-מלאכתו: (טו) ויצר את-שני העמודים נחשת שמנה עשרה אמה קומת העמוד האחד וחוט שתיים עשרה אמה יסב את-העמוד השני: (טז) ושתי כתרת עשה לתת על-ראשי העמודים מצק נחשת חמש אמות קומת הכתרת האחת וחמש אמות קומת הכתרת השנית: (יז) שבכים מעשה שבכה גדלים מעשה שרשרות לכתרת אשר על-ראש העמודים שבעה לכתרת האחת ושבעה לכתרת השנית: (יח) ויעש את-העמודים ושני טורים סביב על-השבכה האחת לכסות את-הכתרת אשר על-ראש הרמנים וכן עשה לכתרת השנית: (יט) וכתרת אשר על-ראש העמודים מעשה שושן באולם ארבע אמות: (כ) וכתרת על-שני העמודים גם-ממעל מלעמת הבטן אשר לעבר שבכה השבכה והרמונים מאתים טרים סביב על הכתרת השנית: (כא) ויקם את-העמודים לאלם ההיכל ויקם את-העמוד הימני ויקרא את-שמו יכין ויקם את-העמוד השמאלי ויקרא את-שמו בעז: (כב) ועל ראש העמודים מעשה שושן ותתם מלאכת העמודים: (כג) ויעש את-הים מוצק עשור באמה משפתו עד-שפתו עגל | סביב וחמש באמה קומתו וקוה וקו שלשים באמה יסב אתו סביב: (כד) ופקעים מתחת לשפתו | סביב סבכים אתו עשור באמה מקפים את-הים סביב שני טורים הפקעים יצקים ביצקתו: (כה) עמד על-שני עשור בקר שלשה פנים | צפונה ושלשה פנים | ימה ושלשה פנים מזרחה והים עליהם מלמעלה וכל-אחריהם ביתה: (כו) ועביו טפח ושפתו כמעשה שפת-כוס פרח שושן אלפים בת יכיל: פ

אונקלוס

שמות לה פקודי	אלין מניני משפנא משפנא
אלה פקודי המשפן משפן העדת	כא דסהדותא די אתמניאו על
אשר פקד על-פי משה עבדת הלויים	מימרא דמשה פולחן לינאי

רש"י

(כא) אלה פקודי. צפרסה זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן לכסף ולזהב ולנחשת, ונמנו כל כליו לכל עבודתו: המשכן משכן. שני פעמים, רמו למקדש שנחמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל:

משכן העדת. עדות לישראל שיותר להם הקצה על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו ציניהם: עבדת הלויים. פקודי המשכן וכליו, היא עבודה המסורה ללויים במדבה, לשאת ולהוריד ולהקים, איש איש למשאו

אונקלוס

בידא דאיתמר בר אהרן
 פהנא: (כב) ובצלאל בר אורי
 בר חור לשבטא דיהודה עבד
 ית כל דפקיד יי ית משה:
 (כג) ועמיה אהליאב בר אחיסמך
 לשבטא דדן נגר ואומן וציר^ס
 בתכלא ובארגונא ובצבע זהורי^ס
 ובבוצא: (כד) כל דהבא דאתעביד
 לעיבידתא בכל עיבידת קודשא
 והיה דהב ארמותא עסרין ותשע
 כפרין ושבע מאה ותלתין סלעין
 בסלעי קודשא: (כה) וכסף מניני
 כנשתא מאה כפרין ואסף ושבע
 מאה ושבעין וחמש סלעין בסלעי
 קודשא: (כו) תקלא^ס לגולגלתא
 פלגות סלעא בסלעי קודשא לכל
 דעבר על מנינא מבר עסרין שגין
 ס. ואומן וציר. ע. וצבע אדום. פ. משקל.

בִּיד אִיתְמַר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: כב וּבְצִלְאֵל בֶּן־אוּרִי
 בֶּן־חֹר לְמִטֵּה יְהוּדָה עָשָׂה אֶת כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה
 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: כג וְאֵתוּ אֶהֱלִיאָב בֶּן־אֲחִיסָמֶךְ
 לְמִטֵּה־דָן חָרָשׁ וְחָשֵׁב וְרִקֵּם בְּתִכְלֵת וּבְאֲרֻגְמָן
 וּבְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבִישׁ: ס כד כָּל־הַזָּהָב הָעֵשׂוּי
 לְמִלְאכָה בְּכֹל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי זָהָב הַתְּנוּפֵה
 תִּשְׁעַ וְעֶשְׂרִים כֶּפֶר וְשִׁבְעַ מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל
 בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: כה וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מֵאֵת כֶּפֶר
 וְאֶלְפֵי וְשִׁבְעַ מֵאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ: כו בַּקַּע לְגִלְגֵּלַת מַחְצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ לְכֹל הָעֹבֵר עַל־הַפְּקוּדִים מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה

רש"י

ואחר כך משים כלים צתוכו, אמר לו כך שמעתי
 מפי הקצ"ה, אמר משה, צלל אל היית, כי צודאי
 כך לזה לי הקצ"ה, וכן עשה, המשכן תחלה ואחר
 כך עשה כלים: (כד) בכר. ששים מנה"ה, ומנה
 של קדש כפול היה (כ"ג 5 ע"ג), הרי הככר
 ק"כ מנה, והמנה כ"ה סלעים, הרי ככר של קדש
 שלשת אלפים שקלים, לפיכך מנה צפרוטרוט כל
 השקלים שפחותין צמניס מג' אלפים, שאין מגיעין
 לככר: (כו) בקע. הוא שם משקל של מחצית השקל:

מקורי רש"י

שהוא עדות לכל באי העולם שהקב"ה שוכן במקדשכם. ו. עי'
 ילקוט שמעוני ח"א (רמז תטו): ובצלאל בן אורי בן חור למטה
 יהודה עשה את כל אשר צוה ה'. אשר צוה משה אין כתיב כאן אלא
 אשר צוה ה' אפילו דברים שלא שמע מרבו הסכימה דעתו כמה
 שנאמר למשה בסיני. ז. עי' ברכות (נה ע"א): אמר רבי שמואל
 בר נחמני אמר רבי יונתן, בצלאל על שם חכמתו נקרא. בשעה
 שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לך אמור לו לבצלאל עשה לי
 משכן ארון וכלים הלך משה והפך ואמר לו עשה ארון וכלים
 ומשכן אמר לו משה רבינו מנהגו של עולם אדם בונה בית ואחר
 כך מכניס לתוכו כלים ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן כלים
 שאני עושה להיכן אכניסם שמה כך אמר לך הקדוש ברוך הוא עשה
 משכן ארון וכלים אמר לו שמה בצל אל היית וידעת. ח. עי'
 משנה שביעית (פרק א משנה ב): איזהו שדה האילן. כל שלשה
 אילנות לבית סאה, אם ראויין לעשות ככר דבלה של ששים מנה
 באטלקי, חורשים כל בית סאה בשבילן.

המופקד עליו, כמו שאמור צפרשת נשא (צמדבר ד):
 ביד איתמר. הוא היה פקיד עליהם למסור לכל
 צית אז עבודה שעליו: (כב) ובצלאל בן אורי
 וגו' עשה את כל אשר צוה ה' את משה. אשר
 לזה חותמו משה אין כתיב כאן, אלא כל אשר לזה
 ה' את משה, אפילו דברים שלא אמר לו רצו,
 הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסיני, כי משה
 לזה לצלאל לעשות תחלה כלים ואחר כך משכן,
 אמר לו צלאל מנהג העולם לעשות תחלה צית

ד. עי' שמות רבה (פנ"א סי' ג): מהו משכן שני פעמים א"ר
 שמואל בר מרתא שנתמשכן שני פעמים על ידיהם זהו שאנשי כנסת
 הגדולה אומרים (נחמיה א) חבול חבלנו לך ולא שמרנו את המצות
 ואת החוקים ואת המשפטים מהו חבול חבלנו לך הוי שנתמשכן ב'
 פעמים ואין חבול אלא משכון שנאמר (דברים כד) לא יחבול רחים
 ורכב לכך כתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות ב' פעמים. ועי'
 תנחומא פקודי (סי' ב): המשכן משכן העדות לכך נאמר ה' אהבתי
 מעון ביתך ומקום משכן כבודך וגו'. ולמה משכן משכן ב"פ, א"ר
 שמואל שהקב"ה עתיד להתמשכן ב' פעמים, חרבן ראשון וחרבן
 שני. ולפיכך אמר משכן ב' פעמים. ה. עי' תנחומא תרומה (פרק
 ח): ועשו לי מקדש מנין שכן עלה משה בששה בסיון ועשה
 ארבעים יום וארבעים לילה ועוד עשה ארבעים ועוד עשה ארבעים
 הרי מאה ועשרים ואתה מוצא שביים הכפורים נתכפר להם ובו
 ביום א"ל הקדוש ב"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, כדי שידעו
 כל האומות שנתכפר להם מעשה העגל, ולכך נקרא משכן העדות,

אונקלוס

וּלְעִילָא לְשִׁית מָאָה וּתְלָתָא אֲלָפִין
 וַחֲמִשׁ מָאָה וַחֲמִשִּׁין: (כז) וְהוֹאָה
 מָאָה כַּפְרֵי כֶסֶפֶא לְאַתְכָּא ית סמכי
 קוּדְשָׁא וְיִת סמכי פְּרוּכְתָּא מָאָה
 סמכין לְמֵאת כַּפְרִין כַּפְרָא לְסמכָא:
 (כח) וְיִת אֲלָף וְשִׁבְעַ מָאָה וְשִׁבְעִין
 וַחֲמִשָּׁא עֶבֶד וּוּיִן לְעַמּוּדֵיא וַחֲפִי
 רִישִׁיהוּן וְכַבֵּשׂ יִתְהוּן: (כט) וַנְחַשׁ
 אַרְמוֹתָא שְׁבַעִין כַּפְרִין וַתְרִין אֲלָפִין
 וְאַרְבַּע מָאָה סְלַעִין: (ל) וְעֶבֶד בָּהּ
 ית סמכי תַּרְע מִשְׁכֵּן זִמְנָא וְיִת
 מְדַבְחָא דְנִחְשָׁא וְיִת סְרֻדָּא דְנִחְשָׁא
 דְלִיָּה וְיִת כָּל מְנִי מְדַבְחָא: (לא) וְיִת
 סמכי דְרִתָּא סְחֹר סְחֹר וְיִת סמכי
 תַּרְע דְרִתָּא וְיִת כָּל סְפִי מִשְׁכָּנָא
 וְיִת כָּל סְפִי דְרִתָּא סְחֹר סְחֹר:
 (א) וּמִן תְּכֵלָא וְאַרְגָּנָא וְצַבַּע זְהוּרִיִּי
 עֶבְדוּ לְבוּשֵׁי שְׁמוּשָׁא לְשִׁמְשָׁא
 בְּקוּדְשָׁא וְעֶבְדוּ ית לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא
 דְלֵאֲהֲרֹן כְּמָא דְפִקִּיד יְיָ ית מִשָּׁה:
 (ב) וְעֶבֶד ית אִיפּוּדָּא דְהָבָא תְּכֵלָא
 וְאַרְגָּנָא וְצַבַּע זְהוּרִיִּי וּבֹרֵץ שְׁזִיר:
 (ג) וְרִדִּידוּ ית טְסִיִּי דְדִהָבָא וְקִצִּיצוּ
 צ. להתין. א. וצבע אדום. ב. שימוש.
 ג. וצבע אדום. ד. ורדרדו. ה. טסי.

וּמַעְלָה לְשִׁשׁ־מֵאוֹת אֲלָף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמִשׁ
 מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: כז וַיְהִי מֵאֵת כַּפֵּר הַכֶּסֶף לְצִקָּת
 אֵת אֲדֹנָי הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אֲדֹנָי הַפֶּרֶכֶת מֵאֵת אֲדֹנָיִם
 לְמֵאת הַכֶּפֶר כַּפֵּר לְאֲדֹן: כח וְאֵת־הָאֲלָף וְשִׁבְעַ
 הַמֵּאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עָשָׂה וַוּיִם לְעַמּוּדִים
 וְצִפָּה רֵאשִׁיָּהֶם וַחֲשֵׁק אֹתָם: כט וַנְחַשֵּׁת הַתְּנוּפָה
 שְׁבַעִים כַּפֵּר וְאֲלָפִים וְאַרְבַּע־מֵאוֹת שֶׁקֶל: ל וַיַּעַשׂ
 בָּהּ אֶת־אֲדֹנָי פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת מִזְבַּח
 הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ וְאֵת
 כָּל־כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ: לא וְאֶת־אֲדֹנָי הַחֲצֹר סָבִיב
 וְאֶת־אֲדֹנָי שַׁעַר הַחֲצֹר וְאֵת כָּל־יִתְדֵת הַמִּשְׁכָּן
 וְאֶת־כָּל־יִתְדֵת הַחֲצֹר סָבִיב: לב x וּמִן־הַתְּכֵלֶת
 וְהָאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי עָשׂוּ בְגָדֵי־שָׂרָד לְשָׂרֵת
 בְּקֹדֶשׁ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: פ שְׁנֵי חֲמִישֵׁי כֶּשֶׁן מַחֲבֹרִין
 ב וַיַּעַשׂ אֶת־הָאֹפֶד זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
 שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזָר: ג וַיִּרְקְעוּ אֶת־פָּחֵי הַזָּהָב וְקִצְצוּ

רש"י

והארגמן וגו'. שש לא נאמר כאן, ומכאן אני אומר
 שאין בגדי שרד הללו בגדי כהונה, שבגדי כהונה היה
 שש, אלא הם בגדים שמכסים צהם כלי הקדש בשעת
 סלוק מסעות, שלא היה צהם שש: (ג) וירקעו. כמו
 לרקע הארץ (תהלים קלו ו), כתרגומו ורדידו טסין, היו
 מרדדין מן הזהב, אשטנ"דרא צלע"ז (אויזעהנען),
 טסין דקות. כאן הוא מלמדך היאך היו טווין את
 הזהב עם החוטין, מרדדים טסין דקין, וקולצין מהן
 פתילים לאורך הטס, לעשות אותן פתילים מעורצים
 עם כל מין ומין בחשן ואפוד, שנאמר צהן זהב, חוט
 אחד של זהב עם ששה חוטין של תכלת, וכן עם כל
 מין ומין, שכל המינין חוטין כפול ששה, והזהב חוט
 שציעי עם כל אחד ואחד:

שש מאות אף וגו'. כך היו ישראל, וכן עלה
 מנינם אחר שהוקם המשכן בספר צמדבר, ואף עתה
 צנדצת המשכן כך היו, ומנין חלאי השקלים של שש
 מאות אלף, עולה מאת ככר כל אחד של שלשת אלפים
 שקלים, כיצד, שש מאות אלף חלצין הרי הן ג' מאות,
 אלף שלימים, הרי מאת ככר, והשלשת אלפים וחמש
 מאות וחמשים חלצין, עולין אלף ושבע מאות וחמשה
 ושבעים שקלים: (כז) צצקת. כתרגומו לְאַתְכָּא: את
 אדני הקדש. של קרשי המשכן, שהם מ"ח קרשים,
 ולהן צ"ו אדנים, ואדני פרכת ארבעה, הרי מאה,
 וכל שאר האדנים נחשת כתיב צהם: (כח) וצפדה
 ראשיהם. של עמודים מהן, שצכולן כתיב וצפה
 ראשיהם וחשוקיהם כסף: לב (א) ומן התכלת

אונקלוס

חוטין למעבד בגו תיכלא ובגו ארגונא ובגו צבע זהוריי ובגו בוץא עובד אומן: (ה) כתפין עבדו ליה מלפפין על תרין סטרוהי מלפף: (ה) והמזין תקוניה דעלוהי מניה הוא כעובדיה דהבא תכלא וארגונא וצבע זהוריי ובוץ שזיר כמא דפקיד יי ית משה: (ו) ועבדו ית אבני בורלא משקען מרמצן בדהב גליפן כתב מפרשלי על שמחת בני ישראל: (ז) ושני יתהון על כתפי איפודא אבני דוכרנא לבני ישראל כמא דפקיד יי ית משה: (ח) ועבד ית חושנא עובד אומן כעובד איפודא דהבא תכלא וארגונא וצבע זהוריי ובוץ שזיר: (ט) מרבע הוה עיף עבדו ית חושנא זרתא אורפיה וזרתא פותיה עיף: (י) ואשלימו ביה ארבעא סדרין דאבן טבא סדרא קדמאה סמקן ירקן וברקן סדרא חד: (יא) וסדרא תנינא אומרגדין שבזיו וסבהלום: (יב) וסדרא תליתאה קנכרי טרקיא ועין עיגלא: (יג) וסדרא רביעאה פרום ימא ובורלא ופנתירי משקען מרמצן דדהב באשלמותהון: (יד) ואבניא על שמחת בני ישראל אינון תרתא עסרי על שמחתהון כתב מפרש כגלוף דעזקא גבר על שמה לתרי עסר שבטין: (טו) ועבדו על חושנא תפין מתחמן עובד גדילו דהב דכי: (טז) ועבדו תרתין מרמצן דדהב ותרתין עזקן דדהב ויהבו ית תרתין עזקתא על תרין סטרי חושנא: (יז) ויהבו תרתין גדילן דדהב על תרתין עזקתא על סטרי חושנא: (יח) וית תרתין

ו. צבע אדום. ז. אומן. ח. מחובר.
ט. וחגורת תיקונו. י. וצבע אדום.

פתילם לעשות בתוך התכלת ובתוך הארגמן
ובתוך תולעת השני ובתוך השש מעשה חשב:
ד כתפת עשו לו חכרת על-שני קצותיו קצוותו
כתיב חפר: ה והשב אפדתו אשר עליו ממנו הוא
כמעשהו זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש
משזר כאשר צוה יהוה את-משה: ו ויעשו
את-אבני השתם מסבת משבצת זהב מפתחת
פתוחי חותם על-שמות בני ישראל: ז וישם
אתם על כתפת האפד אבני זכרון לבני ישראל
כאשר צוה יהוה את-משה: פ ויעש את-
החשן מעשה חשב כמעשה אפד זהב תכלת
וארגמן ותולעת שני ושש משזר: ט רבוע היה
כפול עשו את-החשן זרת ארפו וזרת רחבו
כפול: י וימלאו-בו ארבעה טורי אבן טור אדם
פטרדה וברקת הטור האחד: יא והטור השני
נפך ספיר ויהלם: יב והטור השלישי לשם שבו
ואחלמה: יג והטור הרביעי תרשיש שהם וישפה
מוסבת משבצת זהב במלאתם: יד והאבנים על-
שמת בני-ישראל הנה שתים עשרה על-שמתם
פתוחי חתם איש על-שמו לשנים עשר שבט:
טו ויעשו על-החשן שרשרת גבלת מעשה עבת
זהב טהור: טז ויעשו שתי משבצת זהב ושתי
טבצת זהב ויתנו את-שתי הטבצת על-שני
קצות החשן: יז ויתנו שתי העבתת הזהב על-
שתי הטבצת על-קצות החשן: יח ואת שתי

יש גורסין והלם

כ. משוקעים משובצים. ל. חקוק כתב מפורש. מ. אומן. נ. וצבע אדום. ס. והשלימו. ע. טובה. פ. הראשון. צ. משוקעים ומשובצים. ק. כתב מפורש כחקיקה בטבעת.

אונקלוס

קצות שתי העבתת נתנו על-שתי המשבצת
 ויתנם על-כתפת האפד אל-מול פניו: יט ויעשו
 שתי טבעת זהב וישמו על-שני קצות החשן
 על-שפתו אשר אל-עבר האפד ביתה: כ ויעשו
 שתי טבעת זהב ויתנם על-שתי כתפת האפד
 מלמטה ממול פניו לעמת מחברתו ממעל
 לחשב האפד: כא וירכסו את-החשן מטבעתיו
 אל-טבעת האפד בפתיל תכלת להיות על-חשב
 האפד ולא-יזה החשן מעל האפד באשר צוה
 יהוה את-משה: פ שלישי שש כשהן מחוברין כב ויעש
 את-מעיל האפד מעשה ארג כליל תכלת:
 כג ופיה-המעיל בתוכו כפי תחרא שפה לפיו סביב
 לא יקרע: כד ויעשו על-שולי המעיל רמוני
 תכלת וארגמן ותולעת שני משזר: כה ויעשו
 פעמני זהב טהור ויתנו את-הפעמנים בתוך
 הרמנים על-שולי המעיל סביב בתוך הרמנים:
 כו פעמן ורמן פעמן ורמן על-שולי המעיל סביב
 לשרת באשר צוה יהוה את-משה: ס כז ויעשו
 את-הכתנת שש מעשה ארג לאהרן ולבניו:
 כח ואת המצנפת שש ואת-פארי המגבעת שש
 ואת-מכנסי הכד שש משזר: כט ואת-האבנט
 שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני מעשה
 רקם באשר צוה יהוה את-משה: ס ל ויעשו
 את-ציץ נזר-הקדש זהב טהור ויכתבו עליו

גדילן דעל תרין סטרוהיי יהבו על
 תרתין מרמצתא ויהבינון על כתפי
 איפודא לקביל אפוהי: (יט) ועבדו
 תרתין עזקן דדהב ושוואו על תרין
 סטרי חושנא על ספתיה דלעברא
 דאיפודא לגו: (כ) ועבדו תרתין
 עזקן דדהב ויהבינון על תרתין
 כתפי איפודא מלרע מלקביל אפוהי
 לקביל בית לופי מעילוי להמין
 איפודא: (כא) ואחדו ית חושנא
 מעזקתיה לעזקתא דאיפודא
 בחוטא דתכלא למהוי על המין
 איפודא ולא יתפרקי חושנא מעילוי
 איפודא כמא דפקיד יי ית משה:
 (כב) ועבד ית מעילא דאיפודא עובד
 מחי גמיר תכלא: (כג) ופומיה
 דמעילא כפיל לגויה כפום שריין
 תרא מקף לפומיה סחור סחור
 דלא יתבזע: (כד) ועבדו על שפולי
 מעילא רמוני תכלא וארגוונא וצבע
 זהורי שזיר: (כה) ועבדו זגין דדהב
 דכי ויהבו ית זגיא בגו רמוניא
 על שפולי מעילא סחור סחור
 בגו רמוניא: (כו) זגא ורמונא זגא
 ורמונא על שפולי מעילא סחור
 סחור לשמשא כמא דפקיד יי
 ית משה: (כז) ועבדו ית פתונא
 דבוצא עובד מחי לאהרן ולבנוהי:
 (כח) וית מצנפתא דבוצא וית שבח
 כובעיא דבוצא וית מכנסי בוצא
 דבוץ שזיר: (כט) וית הימנא דבוץ
 שזיר ותכלא וארגוונא וצבע זהורי
 עובד צירי כמא דפקיד יי ית
 משה: (ל) ועבדו ית ציצא כלילא
 דקודשא דדהב דכי וכתבו עלוהי
 ר. ואת שני הגדילים שעל שני צדדיו.
 ב. בפנים. ת. לחגורת. א. ויחברו.
 ש. חגורת. ג. יתפרק. ד. כולו. ה. כמו
 שריון, שורה מקיפה לפיו. ו. לפיו. ז. וצבע אדום. ט. פשתן. י. וצבע אדום. כ. ציור. ל. כתר.

רש"י

(כח) ואת פארי המגבעת. תפארת המגבעות, המגבעות המפוארות:

אונקלוס

כגלוף דעזקא כתב מפרש קודש לוי: (לא) ויהבו עלוהי חוטא דתכלא למתן על מצנפתא מלעילא כמא דפקיד יי ית משה: (לב) ושלמת כל עיבדת משכנא משכן זמנא ועבדו בני ישראל ככל דפקיד יי ית משה בן עבדו: (לג) ואייתאו ית משכנא לנת משה ית מ. כחקיקת הטבעת כתב מפורש.

מכתב פתוחי חותם קדש ליהוה: לא ויתנו עליו פתיל תכלת לתת על המצנפת מלמעלה כאשר צוה יהוה את משה: ס לב ותכל כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה בן עשו: פ רביעי לג ויביאו את המושכן אל משה את

רש"י

מאחוריו למול ערפו, ומושיצו על המצנפת. ואל תתמה שלא נאמר פתילי תכלת הואיל ומרוזין הן, שהרי מנינו צהשן ואפוד וזרפסו את הספן וגו' (סס כח), ועל כרחק פחות משנים לא היו, שהרי צהמי קלות החשן היו צ' טבעות החשן, וצ' כתפות האפוד היו צ' טבעות האפוד שכנגדן, ולפי דרך קשירה ד' חוטין היו, ומכל מקום פחות משנים אי אפשר: (לב) ויעשו בני ישראל. את המלאכה ככל אשר צוה ה' וגו': (לג) ויביאו את המושכן וגו'. שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה צמשכן, הניח לו הקצ"ה הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם, מחמת כוצד הקרשים שאין כח צאדם לוקפן, ומשה העמידו, אמר משה לפני הקצ"ה, איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה צידה, נראה כמקימו והוא נוקף וקם מאליו, וזה שנאמר הוקם הפושן (לעיל מ יז), הוקם מאליו. מדרש רבי תנחומא:

(לא) לתת על המצנפת מזמעה. ועל ידי הפתילים היה מושיצו על המצנפת כמין כתר, ואי אפשר לומר הניץ על המצנפת, שהרי צהשיטת קדשים שנינו (צחסי יט ע"ה), שערו היה נראה צין ניץ למצנפת שסם מניח תפילין, והניץ היה נתון על המצנפת, הרי המצנפת למעלה והניץ למטה, ומהו על המצנפת מלמעלה. ועוד הקשיתי צה, כאן הוא אומר ויתנו עליו פתיל תכלת, וצענין הצוואה הוא אומר ושמם אתו על פתיל תכלת (לעיל כח לו). ואומר אני, פתיל תכלת זה חוטין הן לקשרו צהן צמצנפת, לפי שהניץ אינו אלא מאוזן לאוזן וצמה יקשרנו צמצחו, והיו קצועין צו חוטי תכלת לשני ראשו וצאמצעיתו, שצהן קושרו ותולהו צמצנפת כשהוא צראשו, ושני חוטין היו צכל קצה וקצה, אחד ממעל ואחד מתחת לצד מצחו, וכן צאמצעו, שכך הוא נוח לקשור, ואין דרך קשירה צפחות משני חוטין, לכך נאמר על פתיל תכלת (סס), ועליו פתיל תכלת, וקושר ראשיהם השנים כולם יחד

מקורי רש"י

להעמידו נכנסו כל ישראל אצל משה אמרו משה רבינו כל מה שאמרת לנו עשינו וכל מה שצויתנו ליתן ולהוציא נתננו הכל והרי כל המלאכה לפניך, שמא חסרנו שום דבר או ויתרנו על כל מה שאמרת לנו ראה הכל לפניך והיו מראין לו כל דבר ודבר שנא' ויביאו את המשכן אל משה וגו' וכתוב וירא משה את כל המלאכה וגו' והיה משה מיצר על דבר זה עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לפי שהיית מיצר שלא היה לך עשייה ולא חלק במלאכת המשכן לפיכך לא יכלו אותן חכמים להעמידו בשבילך כדי שידעו כל ישראל שאם על ידך אינו עומד שוב אינו עומד לעולם ואיני כותב לו הקמה אלא על ידך שנאמר ויקם משה את המשכן, וכן הוא אומר וידבר ה' אל משה ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד, אמר משה רבש"ע איני יודע להעמידו, אמר ליה עסוק בידיך ואתה מראה להעמידו והוא עומד מאליו ואני כותב עליך שאתה הקימתו שנאמר ויהי באחד הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן, ומי העמידו משה שנאמר ויקם משה את המשכן.

א. סי' יא, ז"ל: כיון שגמרו מלאכת המשכן היו יושבין ומצפין אימתי תבא שכינה ותשרה בו, והיו מצטערין הכל מפני שלא שרתה שכינה עליו. מה עשו הלכו להם אצל חכמי לב אמרו להן ומה אתם יושבין העמידו אתם את המשכן ותשרה שכינה בינותינו. היו מבקשין להעמידו ולא היו יודעין ולא יכולין להעמידו. וכשהן חושבין להעמידו, הוא נופל מיד. הלכו להם אצל בצלאל ואהליאב, אמרו להם בואו אתם והעמידו המשכן שאתם עשיתם אותו שמא על ידכם ראוי לעמוד, מיד התחילו להעמידו ולא יכלו. התחילו מסיחין ומרגנין ואומרים ראו מה עשה לנו בן עמרם שהוציא את ממונינו במשכן הזה והכניס אותנו לכל הטורח הזה. ואמר לנו כי הקב"ה יורד מן העליונים ושרה בתוך יריעות עזים, שנאמר (שמות כה) ושכנתי בתוכם. ולמה לא היו יכולין להעמידו, אלא שהיה משה מיצר על שלא נשתתף הוא עמהן במלאכת המשכן. כיצד הנדבה נתנה על ידי ישראל והמלאכה נעשית ע"י בצלאל ואהליאב וחכמי לב ולפי שהיה משה מיצר העלים הקב"ה מהם ולא היו יכולין להעמידו כיון שהטיחו פניהם מכל מקום ולא היו יכולין

אונקלוס

משכנא וית כל מנוהי פורפוהי דפוהי עברוהי ועמודוהי וסמכוהי: (לד) וית חופאה דמשכי דכרי מסמקי וית חופאה דמשכי סגונא וית פרוכתא דפרסא: (לה) וית ארונא דסדוהתא וית אריחוהי וית כפורתא: (לו) וית פתורא וית כל מנוהי וית לחם אפיא: (לז) וית מנתא דכיתא וית בוצינהא בוציני סדרא וית כל מנהא וית משחא דאנהרותא: (לח) וית מדבחא דדהבא וית משחא דרבותא וית קטורת בוסמיא וית פרסא דתרע משכנא: (לט) וית מדבחא דנחשא וית סדרא דנחשא דיליה וית אריחוהי וית כל מנוהי וית כיורא וית בסיסיה: (מ) וית סרדי דדרתא וית עמודהא וית סמכהא וית פרסא לתרע דרתא וית אטונוהי וסכהא וית כל מני פולחן משכנא למשכן זמנא: (מא) וית לבושי שמושא' לשמשא בקודשא וית לבושי קודשא לאהרן פהנא וית לבושי בנוהי לשמשא: (מב) ככל דפקיד יי וית משה בן עבדו בני ישראל וית כל פולחנא: (מג) וחתא משה וית כל עיבדתא והא עבדו יתה כמא דפקיד יי בן עבדו וברוך יתהון משה: (א) ומליל יי עם משה למימר: (ב) ביומא דירחא קדמאה בחד לירחא תקים וית משכנא משכן זמנא: (ג) ויתשוי תמן ג. השירות. ס. לשמש.

האהל ואת כלכליו קרסיו קרשיו בריחו כתיב ועמדיו ואדניו: לד ואת מכסה עורת האילם המאדמים ואת מכסה ערת התחשים ואת פרכת המסך: לה את ארון העדת ואת בדיו ואת הכפרת: לו את השלחן את כלכליו ואת לחם הפנים: לז את המנרה הטהרה את נרתיה נרת המערכה ואת כלכליה ואת שמן המאור: לח ואת מזבח הזהב ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים ואת מסך פתח האהל: לט את מזבח הנחשת ואת מכבר הנחשת אשר לו את בדיו ואת כלכליו את הכיור ואת כנו: מ את קלעי החצר את עמדיה ואת אדניה ואת המסך לשער החצר את מיתריו ויתדתיה ואת כלכלי עבדת המשכן לאהל מועד: מא את בגדי השרד לשרת בקודש את בגדי הקודש לאהרן הפהן ואת בגדי בניו לכהן: מב ככל אשר צוה יהוה את משה בן עשו בני ישראל את כל העבודה: מג וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה יהוה בן עשו ויברך אתם משה: פ חמישי שביעי כשהן מחוברין **מ** א וידבר יהוה אל משה לאמר: ב ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד: ג ושמת שם

רש"י

(מג) ויברך אתם משה. אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה צמעשה ידיכם, ויהי נעם ה' אלינו עלינו וגו' (תהלים 5 יז), והוא אחד מי"ח מזמורים שנתפלה למשה ב:

מקורי רש"י

ב. עי' ספרי פינחס (פיסקא קמג): ובמלאכתן מה הוא אומר, וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אותם משה (שמות לט מג). מה ברכה ברכם, אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה צמעשה ידיכם, והם אומרים ויהי נועם ה' אלינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו (תהלים צ יז).

אונקלוס

ית אַרְוֹנָא דְסִהְדוּתָא וְתַטִּילֵא עַל
 אַרְוֹנָא ית פְּרוּכְתָא: (ד) וְתַעֲלֵל ית
 פְּתוּרָא וְתַסְדֵּר ית סְדוּוּהִי וְתַעֲלֵל
 ית מְנִרְתָא וְתַדְלִיקֵי ית בּוּצִינְהָא:
 (ה) וְתַתֵּן ית מְדַבְחָא דְדִהְבָא
 לְקַטוּרֵת בּוּסְמִיאֵי לְקִדְם אַרְוֹנָא
 דְסִהְדוּתָא וְתַשׁוּי ית פְּרָסָא דְתַרְעָא
 לְמִשְׁכָּנָא: (ו) וְתַתֵּן ית מְדַבְחָא
 דְעֻלְתָא לְקִדְם תַּרְעָ מִשְׁכָּנָא מִשְׁכַּן
 זְמָנָא: (ז) וְתַתֵּן ית כִּיּוֹרָא בֵּין
 מִשְׁכַּן זְמָנָא וּבֵין מְדַבְחָא וְתַתֵּן תַּמָּן
 מִיָּא: (ח) וְתַשׁוּי ית דְרִתָּא סְחוּר
 סְחוּר וְתַתֵּן ית פְּרָסָא דְתַרְעָ דְרִתָּא:
 (ט) וְתַסֵּב ית מִשְׁחָא דְרִכּוּתָא וְתַרְבִּי
 ית מִשְׁכָּנָא וְיֵת כָּל דְבִיָּה וְתַקְדֵּשׁ
 יתִּיהָ וְיֵת כָּל מְנוּהִי וְיֵהִי קוֹדֶשׁ:
 (י) וְתַרְבִּי ית מְדַבְחָא דְעֻלְתָא וְיֵת
 כָּל מְנוּהִי וְתַקְדֵּשׁ ית מְדַבְחָא וְיֵהִי
 מְדַבְחָא קוֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁין: (יא) וְתַרְבִּי
 ית כִּיּוֹרָא וְיֵת בְּסִיסִיָּה וְתַקְדֵּשׁ
 יתִּיהָ: (יב) וְתַקְרִיב ית אֶהְרֹן וְיֵת
 בְּנוּהִי לְתַרְעָ מִשְׁכַּן זְמָנָא וְתַסְחִי
 יתִּהוֹן בְּמִיָּא: (יג) וְתַלְבֵּשׁ ית
 אֶהְרֹן ית לְבוּשֵׁי קוֹדֶשׁ וְתַרְבִּי
 יתִּיהָ וְתַקְדֵּשׁ יתִּיהָ וְיַשְׁמֵשׁ קֹדְמִי:
 (יד) וְיֵת בְּנוּהִי תַקְרִיב וְתַלְבֵּשׁ
 יתִּהוֹן כְּתוּנִין: (טו) וְתַרְבִּי יתִּהוֹן
 כְּמָא דְרַבִּיתָא ית אַבּוּהוֹן וְיַשְׁמֵשׁוּן
 קֹדְמִי וְתַהִי לְמַהֲוֵי לְהוֹן רַבּוּתִהוֹן
 לְכַהֲנוּת עֲלָם לְדְרִיָּהוֹן: (טז) וְעַבְד
 מִשָּׁה כָּכָל דְּפַקִּיד יֵי יתִּיהָ כֵּן
 עַבְד: (יז) וְהָוָה בִּירְחָא קְדָמָּה
 בְּשַׁתָּא תַנְיָתָא בְּחַד לִירְחָא אַתְקָם
 מִשְׁכָּנָא: (יח) וְאַקִּים מִשָּׁה ית
 מִשְׁכָּנָא וְיֵהִב ית סְמֻכּוּהִי וְשׁוּי ית
 א. והצל. ב. ותדליק. ג. בשמים.
 ד. וישרת לפני. ה. וישרתו לפני.

אֶת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְסַכַּת עַל־הָאָרֶץ אֶת־הַפָּרֹכֶת:
 ד וְהִבַּאתְ אֶת־הַשְּׁלֶחַן וְעִרְכַתְ אֶת־עֲרֹכּוֹ וְהִבַּאתְ
 אֶת־הַמִּנְרָה וְהַעֲלִיתְ אֶת־נִרְתִּיהָ: ה וְנִתְתָּה אֶת־
 מִזְבַּח הַזֶּהָב לְקַמֶּרֶת לִפְנֵי אֲרוֹן הָעֵדוּת וְשַׁמַּתְ
 אֶת־מִסְךְ הַפֶּתַח לְמִשְׁכַּן: ו וְנִתְתָּה אֶת מִזְבַּח
 הָעֹלָה לִפְנֵי פֶתַח מִשְׁכַּן אֱהֹל־מוֹעֵד: ז וְנִתְתָּה
 אֶת־הַכִּיּוֹר בֵּין־אֱהֹל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְתָּה שֵׁם
 מַיִם: ח וְשַׁמַּתְ אֶת־הַחֲצֵר סָבִיב וְנִתְתָּה אֶת־
 מִסְךְ שַׁעַר הַחֲצֵר: ט וְלַקְחַתְ אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
 וּמִשְׁחַתְ אֶת־הַמִּשְׁכַּן וְאֶת־כָּל־אֲשֵׁר־בּוֹ וְקִדְשַׁתְ
 אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כְּלָיו וְהָיָה קֹדֶשׁ: י וּמִשְׁחַתְ אֶת־
 מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־כְּלָיו וְקִדְשַׁתְ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ
 וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים: יא וּמִשְׁחַתְ אֶת־
 הַכִּיּוֹר וְאֶת־כְּנֹו וְקִדְשַׁתְ אֹתוֹ: יב וְהַקְרַבְתְ אֶת־
 אֶהְרֹן וְאֶת־בָּנָיו אֶל־פֶּתַח אֱהֹל מוֹעֵד וְרַחֲצַתְ
 אֹתָם בַּמַּיִם: יג וְהַלְבַּשְׁתְ אֶת־אֶהְרֹן אֶת בְּגָדֵי
 הַקֹּדֶשׁ וּמִשְׁחַתְ אֹתוֹ וְקִדְשַׁתְ אֹתוֹ וְכַהֵן לִי:
 יד וְאֶת־בָּנָיו תַקְרִיב וְהַלְבַּשְׁתְ אֹתָם כְּתַנְתְ:
 טו וּמִשְׁחַתְ אֹתָם כַּאֲשֶׁר מִשְׁחַתְ אֶת־אֲבִיהֶם
 וְכַהֲנוּ לִי וְהָיְתָה לְהִיֵּת לָהֶם מִשְׁחַתָּם לְכַהֲנוֹת
 עוֹלָם לְדוֹרָתָם: טז וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּכֹל אֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן עָשָׂה: ס שִׁי יז וַיְהִי
 בַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּת בְּאַחַד לַחֲדָשׁ
 הַיּוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן: יח וַיִּקַּם מֹשֶׁה אֶת־הַמִּשְׁכָּן
 וַיִּתֵּן אֶת־אֲדָנָיו וַיַּשֵּׂם אֶת־קִרְשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת־

רש"י

מו (א) וסכת על הארץ. לשון הגנה, שהרי מחילה הימה: (ד) וערכת את ערכו. שתי מערכות של לחם הפנים:

אונקלוס

בְּרִיחוּ וַיִּקַּם אֶת־עַמּוּדָיו: יט וַיִּפְרֹשׂ אֶת־הָאֹהֶל
 עַל־הַמִּשְׁכָּן וַיֵּשֶׁם אֶת־מִכְסֵה הָאֹהֶל עָלָיו
 מִלְמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ס כ וַיִּקַּח
 וַיִּתֵּן אֶת־הָעֵדוּת אֶל־הָאֲרוֹן וַיֵּשֶׁם אֶת־הַבָּדִים
 עַל־הָאֲרוֹן וַיִּתֵּן אֶת־הַכִּפֹּרֶת עַל־הָאֲרוֹן מִלְמַעְלָה:
 כא וַיִּבֵּא אֶת־הָאֲרוֹן אֶל־הַמִּשְׁכָּן וַיֵּשֶׁם אֶת פְּרוֹכֶת
 הַמִּסְךָ וַיִּסֹּךְ עַל אֲרוֹן הָעֵדוּת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה: ס כב וַיִּתֵּן אֶת־הַשְּׁלֶחַן בְּאֹהֶל מוֹעֵד
 עַל יַרְדֵּי הַמִּשְׁכָּן צָפְנָה מַחוּץ לַפְּרוֹכֶת: כג וַיַּעֲרֹךְ
 עָלָיו עֵרֶךְ לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה: ס כד וַיֵּשֶׁם אֶת־הַמִּנְרָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד
 נֹכַח הַשְּׁלֶחַן עַל יַרְדֵּי הַמִּשְׁכָּן נֹגֶבָה: כה וַיַּעַל
 הַנֹּרֹת לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ס
 כו וַיֵּשֶׁם אֶת־מִזְבַּח הַזָּהָב בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי
 הַפְּרוֹכֶת: כז וַיִּקְטֹרַע עָלָיו קְטֹרֶת סַמִּים כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ס כח וַיֵּשֶׁם אֶת־מִסְךְ
 הַפֶּתַח לַמִּשְׁכָּן: כט וְאֵת מִזְבַּח הָעֹלָה שָׁם פֶּתַח
 מִשְׁכָּן אֹהֶל־מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־
 הַמִּנְחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ס ל וַיֵּשֶׁם

דפוהי ויהב ית עברוהי ואקים ית
 עמודהי: (יט) ופרס ית פרסא על
 משכנא ושוי ית חופאה דמשכנא
 עלוהי מלעילא כמא דפקיד יי
 ית משה: (כ) ונסיב ויהב ית
 סהדותא בארונא ושוי ית אריחיא
 על ארונא ויהב ית כפורתא על
 ארונא מלעילא: (כא) ואעיל ית
 ארונא למשכנא ושוי ית פרוכתא
 דפרסא ואטיל על ארונא דסהדותא
 כמא דפקיד יי ית משה: (כב) ויהב
 ית פתורא במשכן זמנא על צידא'
 דמשכנא צפונא מברא לפרוכתא:
 (כג) וסדר עלוהי סדרין דלחם קדם
 יי כמא דפקיד יי ית משה: (כד) ושוי
 ית מנרתא במשכן זמנא לקביל
 פתורא על צידא' דמשכנא דרומא:
 (כה) ואדליק" ית בוציניא קדם יי
 כמא דפקיד יי ית משה: (כו) ושוי
 ית מדבחא דדהבא במשכן זמנא
 קדם פרוכתא: (כז) ואקטר עלוהי
 קטורת בוסמין כמא דפקיד יי ית
 משה: (כח) ושוי ית פרסא דתרעא
 למשכנא: (כט) וית מדבחא דעלתא
 שוי בתרע משכנא משכן זמנא
 ואסיק עלוהי ית עלתא וית מנחתא
 כמא דפקיד יי ית משה: (ל) ושוי
 נ. צד. ז. צד. ת. והדליק.

רש"י

זיוס השמיני למלואים שהוא יום הקמת המשכן, שמש
 משה והקריב קרבנות זכור, חוץ מאותן שננטוּוּ צו
 זיוס, שנאמר קרבן חֹל המַנְגֵּס וגו' (ויקרא ט ו): את
 העדה. עולת התמיד: ואת המנחה. מנחת נסכים
 של תמיד, כמו שנאמר וְעֹשְׂרֵן סֵלֶת פְּלוּל פְּשֵׁמֶן וגו'
 (לעיל כט מ):

(יט) ויפרש את האהל. הן יריעות העזים: (כ) את
 העדרת. הלוחות: (כב) על ירד המשכן צפנה. נחלי
 הנפוני של רוח הצית: ירד. כתרומתו דָּחָא, כירך
 הזה שהוא נלדו של אדם: (כז) ויקטר עליו קטורת.
 שחרית וערבית, כמו שנאמר פִּצְקֵר פִּצְקֵר פְּהִיטִיבּוּ
 אֶת הַנֹּרֹת וגו' (לעיל ל ו): (כט) ויעל עליו וגו'. אף

מקורי רש"י

אומר כל מ' שנה שמש משה בכהונה גדולה שנא' (שם
 א' ה) ובני עמרם אהרן ומשה וכתוב (דברים לג) ומשה
 איש האלהים.

א. עי' שמות רבה (פרשה לו פסקה א): רבנן אמרי כל מ'
 שנה שהיו ישראל במדבר שמש משה בכהונה גדולה. וי"א
 לא שמש אלא שבעת ימי המלואים ר' ברכיה בשם ר' סימון

אונקלוס

ית פיורא בין משפן זמנא ובין מדבחא ויהב תמן מיא לקדוש: (לא) ומקדשין מניה משה ואהרן ובנוהי ית ידיהון וית רגליהון: (לב) במיעלהון למשפן זמנא ובמקרבחון למדבחא מקדשין כמא דפקיד יי ית משה: (לג) ואקים ית דרתא סחור סחור למשפנא ולמדבחא ויהב ית פרסא דתרע דרתא ושיצי משה ית עיבדתא: (לד) וחפא עננא ית משפן זמנא ויקרא דיין אתמלי ית משפנא: (לה) ולא יכיל משה למיעל למשפן זמנא ארי שרא עלוהי עננא ויקרא דיין אתמלי ית משפנא: (לו) ובאסתלקות עננא מעלוי משפנא נטלין בני ישראל בכל מטלניהון: (לז) ואם לא מסתלק עננא ולא נטלין עד יומא דאסתלקותיה: (לח) ארי ענן יקרא דיין על משפנא ביממא וחיזו" אשתא הוי בליליא ביה לעיני כל בית ישראל בכל מטלניהון: חזק

ט. לקידוש. י. ומקדשים. כ. מקדשים. ל. כבוד. מ. ביום, ומראה. ג. בלילה.

אתהפיר בין אהל מועד ובין המזבח ויתן שמה מים לרחצה: לא ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו את ידיהם ואת רגליהם: לב בבאם אל אהל מועד ובקרבתם אל המזבח ורחצו כאשר צוה יהוה את משה: ס לג ויקם את החצר סביב למשפן ולמזבח ויתן את מסך שער החצר ויכל משה את המלאכה: פ מפטיר לד ויכם הענן את אהל מועד וכבוד יהוה מלא את המשפן: לה ולא יוכל משה לבוא אל אהל מועד כישבן עליו הענן וכבוד יהוה מלא את המשפן: לו ובהעלות הענן מעל המשפן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם: לז ואם לא יעלה הענן ולא יסעו עדיום העלתו: לח כי ענן יהוה על המשפן יזמם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם: חזק

מפטירין ותשלם כל המלאכה. במלכים א' פרק ז' - ח'

רש"י

הענן, לא היה יכול לצוא, נסתלק הענן, נכנס ומדבר עמו: (לח) לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם. בכל מסע שהיו נוסעים, היה הענן שוכן במקום אשר יחנו שם. מקום חנייתם אף הוא קרוי מסע, וכן וילך למסעיו (בראשית יג א), וכן הלה מסעיו (במדבר לג א), לפי שממקום החנייה חזרו ונסעו, לכך נקראו כולן מסעות: חסרת פרשת פקודי

מקורי רש"י

משה, שכבר נאמר ובבא משה וגו'. הכריע כי שכן עליו הענן. אמור מעתה, כל זמן שהיה הענן שם, לא היה נכנס משה לשם. נסתלק הענן, היה נכנס ומדבר עמו. וכה"א (מ"א ח) ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת מפני הענן כי מלא כבוד ה' את בית ה'.

(לא) ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו. יוס שמיני למלואים הושוו כולם לכהונה, ותרגומו ויקדשון מניה, זו ציוס קדש משה עמהם: (לב) ובקרבתם. כמו ובקרבתם, (לה) ולא יבא משה לבוא אל אהל מועד. וכתוב אחד אומר, וצבא משה אל אהל מועד (במדבר ז ט), צבא הכתוב השלישי והכריע ציניהם, כי שכן עליו הענן, אמור מעתה, כל זמן שהיה עליו

ב. עי' במדבר רבה (פרשה יד פסקה יט): כתוב אחד אומר (במדבר ז) ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וגו', וכתוב א' אומר (שמות ז) ולא יכול משה לבא אל אהל מועד וגו'. אי אפשר לומר וכבא משה, שהרי כבר נאמר לא יכול משה, אי אפשר לומר לא יכול